

Haridus- ja Teadusministeeriumile

26.11.2025

Lugupeetud haridusminister Kristina Kallas,
kantsler Triin Laasi-Õige

Kultuuriministeeriumile

Lugupeetud kultuuriminister Heidy Purga,
kantsler Kristiina Alliksaar

Pöördumine üldhariduskoolide õppekäikude rahastamise asjus

Eesti Etendusasutuste Liit on tõsisel mures haridusministeeriumi seisukohtade pärast, mis puudutavad õppekäike teatrisse. Haridusminister tegi oktoobri lõpus Gustav Adolfi Gümnaasiumile ettekirjutuse, mille kohaselt tuleb ära jätta kohustusliku õppega seotud kino-, muuseumi- ja teatrikülastused, hariduslikud töötoad jt. Otsus on saanud avalikkuses kajastust, aga sellega pole kaasnenud selgeid sõnumeid, mistõttu on sattunud löögi alla kõik seni lapsevanemate rahastatud tegevused. Sellised muudatused mõjutavad valusalt mitte ainult teatrite tegevust, vaid nende üht põhilist eesmärki: noore vaataja teatri missioon on olla lapse ja noore kõrval, aidata tal tundma õppida iseennast ja avastada maailma. Teatrite hariduslikud tegevused aitavad toetada mõistmis- ja tõlgendamisprotsesse, üldoskuste kujunemist ning tervikliku maailmapildi tekkimist. Kultuur on hariduse osa, haridus on kultuuri osa. Nii on see ka sõnastatud mõlema valdkonna arengukavades, mille eesmärgiks on tõsta noorte kultuuripädevust ning luua võimalusi kultuurielus osalemiseks.

Eesti Etendusasutuste Liitu kuulub 22 etendusasutust ja -organisatsiooni, mis kõik annavad etendusi ka lastele ja noortele, üle pooltel on välja töötatud hariduslikud programmid. Juhime tähelepanu, et riigi osalusega sihtasutusena töötavatel teatritel on riigi poolt kehtestatud asutajaootused, sh laste- ja noortelavastused, töö noortega ning sellega seotud publikuarvud. Tekkiv muudatus on loonud selge vastuolu haridusministeeriumi ja kultuuriministeeriumi ootustes.

Teadaolevalt on tehtud ettekirjutus ühele koolile, ent puudub täpne arusaam, kuidas ja mil määral mõjutab see kogu hariduspilti. Ministri intervjuud ja uudislõiku Aktuaalses kaameras (31.10.2025) on koolid tõlgendanud keeluna päevasel ajal teatris käia. Sel juhul muudab murelikuks ka lühike etteteatamisaeg. Teatrite kui eelarveliste asutuste plaanid on tehtud hooaja lõpuni. Päevaste etenduste muutmine õhtusteks ei ole enne uut õppeaastat võimalik, aga ka siis toimub see osaliselt ning seetõttu väheneb oluliselt etenduste arv.

Suur osa teatrite külastustest ja omatulu teenimisest on seotud grupikülastustega hommikustel aegadel. Sihtasutustel on kultuuriministeeriumiga kokku lepitud asutajaootused, mis

panevad paika külastuste arvu, mida aasta jooksul peab koguma. Era- ja munitsipaalteatrite rahastuskomisjon on teinud soovitusi mängida rohkem lastele ja noortele. Selleks, et neid ootusi täita, pingutavad teatrid läbi aasta, et mängukavad nii üles ehitada, et pakkuda teatrikülastusvõimalusi lastele ja noortele ning koguda kokku plaanitud arv külastusi. Kooligruppide külastused on seni olnud kogu selle süsteemi oluline vundament. Selleks, et muutunud olukorras saaksime täita asutajaootusi, peaks muutuma riigi panus. Ja seda ei saa teha haridusministeeriumi ja kultuuriministeeriumi koostöötä.

Eestis on väljakujunenud traditsioon, et valdav osa lasteetendustest toimuvad argipäevade hommikutel, mil laps on koolis või lasteaias (nt Eesti Noorsooteatril u 50%, VAT Teatril 80%). Praktika näitab, et laste ja noorte külastusi üksi või perega on õhtuti pigem harva. Siin on põhjuseid mitmeid. Õhtuks on laps väsinud, tal on vaja õppida järgmiseks päevaks, tal on huvialaringid, päevasel ajal ei ole aga vanemal võimalik teatrisse minna. Sageli on teatrikülastus seotud ka lavastuseteemalise haridusprogrammiga, mis on mõeldud gruppidele ning mida õpetajad kasutavad oskuslikult nii aine õpiväljundite kui üldpädevuste saavutamiseks.

Külastuste dünaamikat mõjutab ka piletihind. Kui kogu perega teatris käia, siis see on kordades suurem kulu pere eelarves kui lapse teatrikülastus koos klassiga. Eriti keeruline on jõuda perega teatrisse lastel, kes elavad keskustest kaugemal. Nädalavahetustel on märgata tendentsi, et laps tuleb küll vanemaga teatrisse, aga pilet on ainult lapsel ja saali läheb ta üksi. Seepärast oskavad pered ka hinnata kooligruppide ühiskülastusi – neile kehtivad hinnasoodustused, samuti saab optimeerida transpordikulutusi.

Teatrite haridusprogramme on aastaid arendatud arvestades mitteformaalse ja formaalse hariduse loimimise ja kultuurihariduse põhimõtteid, mis on sõnastatud nii Kultuur 2030 kui Haridusvaldkonna arengukavas 2021-2035. Töötoad toetavad õpiväljundite saavutamist (nt Koolitund teatris programm Vanemuises, integreeritud õppepäevad VAT Teatris, liikumistunnid STL-is ja Fine 5 Tantsuteatris jpt), aitavad kaasa lavastuse ja kunstiliigi kui sellise mõtestamisele (programmid Eesti Draamateatris ja Rahvusooperis Estonia jt). Teatrid on panustanud ainekavade loomisesse ja läbiviimisesse, mille üheks lahutamatuks osaks on teatrikülastus. Haridusministeeriumi otsus töötab hetkel vastu ministeeriumi enda poliitikale loimida mitteformaalset ja formaalset õpet ja pakkuda mitmekesiseid õpikogemusi.

Teatrid pakuvad koostöös Aitan Lapsi fondiga vähekindlustatud lastele võimalust teatris käia ja hariduslikes töötubades osaleda. Kultuuriministeeriumi meede “Lapsed teatrisse” võimaldab väheses mahus katta transpordikulusid. Paljud koolid kasutavad Kultuuriranitsat, ent selle toetus lapse kohta ei kata sageli teatripileti hinda ning võimaldab vaid ühe kultuurielamuse aastas. Kultuuriranits ei hõlma sealjuures gümnaasiumiastet, kelle kultuurielus osalemine on Statistikaameti andmetel (2024) enim langenud. Ent ka kombineeritult ei anna need võimalused lastele piisavalt võimalusi osaleda täisväärtuslikult kultuurielus ja saada sellest õpikogemusi.

Eesti Etendusasutuste Liit
Estonian Association of Performing Arts Institutions

Peame vajalikuks toetada justnimelt vähekindlustatud lapsi ja luua neile sihipäraseid toetusmeetmeid.

Me oleme väga uhked, et eestimaalane armastab teatrit. Meie teatrikülastuste arv on u 1,2 miljonit aastas, mis võrdluses elanike arvuga on muljetavaldav kogu maailma kontekstis. Noorte- ja lasteetenduste külastajad moodustasid neist aastal 2024 peaaegu neljandiku (377 340). Noore vaataja teatri üks missioonidest on kasvatada tulevast teatrikülastajat, et inimesel oleks täiskasvanu ikka jõudes harjumus ja vajadus teatris käia. Kui me täna selle silla alustalade kallale läheme, siis on see pilt kümne aasta pärast drastiliselt teine.

Kutsume teid kohtuma ühise arutelulaua taga, mitte kiirustama otsustega ning leidma õiguslik lahendus end aastate jooksul tõestanud praktikale, millekohaselt vanem on valmis oma lapse kultuuriharidusse ja mitteformaalsesse õppesse panustama. Samas on põhjendatud vajadus leida täiendavaid võimalusi, kuidas toetada just neid lapsi, kelle perel pole vahendeid kultuurisündmuste külastamiseks. Kõnesolev otsus ei puuduta üksnes teatrit ja kooli, vaid ennekõike last.

Lugupidamisega

Velvo Väli

Eesti Etendusasutuste Liidu juhatuse esimees